

Remissvar från Varken Hora eller Kuvad (VHEK)

Angående: SOU 2025:59 – Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck

Diarienummer Ju 2025/01193

Remissvar: Betänkandet Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2025:59)

Organisationen Varken hora eller kuvad (VHEK) tackar för möjligheten att yttra sig över betänkandet *Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck*, SOU 2025:59. I mer än två decennier har vi arbetat med och för barn, unga och vuxna som lever i hederskontext. Våra utbildnings- och rådgivningsinsatser har även gett oss nära inblick i de utmaningar som skola, socialtjänst, rättsväsende och övriga myndigheter möter i det förebyggande och repressiva arbetet. Mot denna bakgrund lämnar vi följande synpunkter och förslag.

Synpunkter på utredningens förslag

När det gäller utredningens slutsats om att kretsen av personer som kan hållas straffrättsligt ansvariga för att en person tillåts att gifta sig före 18 års ålder inte behöver utvidgas, så istället vill VHEK lyfta fram betydelsen av att även vigsselförrättare eller andra personer som ceremoniellt legitimerar äktenskap som omfattar minderåriga också skall kunna lagföras.

VHEK delar utredningens uppfattning om att försök till äktenskapsbrott mot barn bör kriminaliseras.

VHEK delar utredningens uppfattning om att straffskalorna för äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott och äktenskapsbrott behöver skärpas, men vill här särskilt framhålla att det i formuleringarna av straffskalorna ska framgå att samhället ser särskilt allvarligt på brott som förövas mot barn/omyndiga personer.

VHEK menar att tvång att kvarhålla någon i ett äktenskap bör kriminaliseras.

VHEK delar utredningens uppfattning om att hemliga tvångsmedel skall tillåtas att användas i utredningar om äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott, men anser att möjligheterna ska utökas ytterligare. I denna del vill vi hänvisa till de resonemang som förs i Åklagarmyndighetens remissvar (Dnr

ÅM2025-1364). VHEK vill också framhålla betydelsen av att hemliga tvångsmedel behöver kunna användas även för annan hedersrelaterad brottslighet som till exempel könsstympning.

Behov av ytterligare straffrättslig lagstiftning

VHEK anser att det finns behov att ytterligare straffrättslig lagstiftning än vad utredningen haft direktiv om att föreslå. Detta gäller till exempel en kriminalisering av sk. omvändelseförsök och omvändelseterapi. Vi vill också peka på behovet av lagstiftning riktad mot hedersförtryckets maktstrukturer. Av denna anledning ser vi behov av en kriminalisering av parallella rättssystem som till exempel *romani kris*.

Ytterligare åtgärder i kampen mot hedersförtryck och hedersrelaterad brottslighet

Kampen mot hedersförtryck är inte enbart en lagstiftningsfråga. För att bekämpa heders- och oskuldsnormer krävs det ett offensivt brottsförebyggande arbete som inte bara omfattar de rättsvårdande instanserna utan också skola, sjukvård, socialtjänst och civilsamhälle. Det svenska samhället är i behov av ett stort kunskaps- och kompetenslyft inom en rad olika professioner. I vårt remissvar vill vi tillsända regeringen vår kravlista med förslag på åtgärder för att stärka samhällets arbete i kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Långsiktigt stöd – ett nationellt exit-program

Att lämna en hederskontext innebär ofta att förlora hela sitt sociala sammanhang. Sverige saknar idag ett sammanhållet och långsiktigt stöd för dessa personer. VHEK föreslår ett nationellt program som erbjuder säkra boenden, psykosocialt stöd, ekonomisk hjälp, studiestöd och skyddad identitet.

VHEKS kravlista

Nationella krav:

- Stoppa skattemedel till religiösa samfund, föreningar och organisationer som inte respekterar kvinnors och homosexuellas rättigheter och upprätthåller hedersnormer.
- Stoppa finansiering och inflytande från främmande makter som bygger skolor, samfund, föreningar och organisationer som motverkar principen om demokrati och jämställdhet.
- Stoppa privata och religiösa skolor som har bidragit till segregation och könsdiskriminering.
- Privata och religiösa skolors verksamhet ska kontinuerligt granskas av Skolinspektionen.
- Privata och religiösa friskolor som har kopplingar till våldsbejakande miljöer ska stängas omedelbart. Skolor som bevarar hedersförtryck via t.ex. könssegregation, bön på lektionstid samt utebliven, ovetenskaplig eller kvinnofientlig undervisning, ska stängas omedelbart.
- Sex- och samlevnadsundervisningen ska vara obligatorisk för alla och information kring hedersnormer och könsstympning ska ingå.
- Obligatorisk undervisning kring diskriminerande och förtryckande normer och värderingar som t.ex. hedersförtryck och könsstympning, för yrkesverksamma som kommer i kontakt med målgruppen.
- Hedersförtryck och könsstympning ska vara obligatoriska inslag i relevanta utbildningar på universitet och högskolor. Exempel på sådana utbildningar är barnmorskeutbildningen men också andra vårdutbildningar.

- Skolhälsovården behöver få riktlinjer för hur den kan upptäcka om en elev är hedersutsatt och/eller könsstympad.
- Kommuner ska ha en handlingsplan för att motverka hedersförtryck. I varje kommun ska det finnas kompetens kring hedersförtryck och könsstympning och denna kompetens ska inte upphöra när personal slutar.
- Förbud mot slöja och synliga religiösa symboler för skolbarn.
- Satsningar på utbildning om hedersnormer och hedersfrågor för målgruppen.
- Förstatliga SFI-utbildningen och förbättra kvalitén med en extra resurssatsning så kvinnor i utanförskap kan få en chans att utbilda sig och komma in på arbetsmarknaden.
- Integrera sex- och samlevnad i SFI-utbildningen och i andra utbildningsinsatser för utlandsfödda.
- Skapa en statlig obligatorisk föräldrautbildning om barns rättigheter, jämställdhet och hur det svenska samhället fungerar. Denna utbildning ska finnas tillgänglig i särskilt socialt utsatta områden.
- Bidragsformer och andra ekonomiska incitament, som i kombination med en traditionell kvinnosyn, gör att kvinnor förväntas ta hand om barn och äldre anhöriga, bör ses över så att kvinnorna inte blir bundna till hemmet.
- Införa totalförbud mot oskuldskontroller och s.k. mödomshinneoperationer.
- Ändra lagen så att kvinnor och barn ska ha rätt till bostaden vid misstanke om kvinnomisshandel och hedersbrott. Förövaren ska vara den som måste flytta.
- Alla icke-medicinskt motiverade ingrepp på barn som t.ex. könsstympning och omskärelse av pojkar, ska totalförbjudas.
- Fler specialistmottagningar som kan identifiera problem och hjälpa de som är könsstympade.
- Frågan om huruvida man är könsstympad eller inte borde införas på rutinkontroller på barnmorskemottagningar vid graviditet.
- Nationella gemensamma riktlinjer om hur vi ska arbeta mot könsstympning.
- Mer forskning kring könsstympning då kunskapen är låg.
- Kartläggning om omfattningen av könsstympade kvinnor och unga flickor i landet.
- Forskning om hedersnormer och hedersbrott ska stimuleras genom särskilda utlysningar av forskningsmedel.
- Förbud mot kusinäktenskap.
- Skolinspektionens ges mandat att genomföra oanmälda kvalitetskontroller med särskilt fokus på hedersförebyggande arbetet samt vid behov stänga förskolor.
- Införa ett statligt finansierat exit- program för hedersutsatta om omfattar tex säkert boende, ekonomisk etablering, studiestöd och skyddad identitet

Internationella krav:

- Sverige ska verka för att stoppa barnäktenskap och att könsstympning ska komma högre upp på dagordningen inom EU och FN.
- Sverige ska inom EU verka för att medlemsländer som inte stiftat någon specifik lag mot könsstympning gör detta.
- Sverige ska verka inom EU för att FN:s medlemsstater ska förbjuda alla former av könsstympning.
- Sverige ska verka i EU och FN för ett förbud mot barnäktenskap.

- Sverige ska i FN, EU och i andra internationella organisationer och samarbetsorgan verka för att förbjuda trafficking, sexslaveri, barnarbete och andra verksamheter där kvinnor och barn behandlas som en handelsvara.
- Sverige ska använda mer än 50 procent av sitt internationella bistånd till att främja jämställdhet och satsa mer på fattiga flickors och kvinnors utbildning samt utrota analfabetism, barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning.
- Sverige ska främja jämställdhet, kunskap och information om sex- och samlevnad, reproduktion och hälsa som en del av biståndet.
- Kunskap och information om sex och samlevnad, jämställdhet och kvinnors rättigheter bör ingå i det bistånd som Sverige ger till länder där starkt patriarkala kulturmönster med barnäktenskap, tvångsäktenskap, könsstympning och andra former av hedersförtryck och hedersvåld är förhärskande.

Amineh Kakabaveh, ordförande för Varken hora eller kuvad (VHEK)

Adress: Odd Fellowvägen 18-22, 127 32 Skärholmen

[Hedersförtryck: Berättelser från Sverige och världen](#) | [Hederspodd](#) | [Förortsfeministen](#) | [Respektguiden](#) | [1100](#) och [1200](#)

[Facebook](#) | [Instagram](#) | [vhek.se](#)

